

S/P.084.4.2022.KK
l.dz. 2357/2022

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2022 -03- 16
ZAL.	NR .....

Iława, dn. 4 marca 2022 r.

Sz.P. Przemysław Kazimirski
Dyrektor Zespołu

Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Sz. P. Przemysław Kazimirski

W odpowiedzi na pismo KMP.571.6.2021.AN z dnia 31.01.2022 r. (data wpływu: 07.02.2022 r.), dotyczące odniesienia się do zaleceń zawartych w raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Iławie, przeprowadzonej w dniach 6-9 grudnia 2021 r. za pośrednictwem komunikatora internetowego Skype, informuję jak niżej.

Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Iławie w dniach 6-9 grudnia 2022 r. został omówiony na odprawie kierownictwa Zakładu Karnego w Iławie. Odnosząc się do zaleceń wskazuję:

Ad. 1. Kontrole osobiste dokonywane są przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego w Iławie zgodnie z przepisami, w szczególności zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej i kodeksu karnego wykonawczego, w sposób profesjonalny i z poszanowaniem godności osób osadzonych. Nie przeprowadza się kontroli osobistej w pomieszczeniu monitorowanym, ani w sposób wymagający od osadzonego rozebrania się do naga (tzw. sposób jednoetapowy) czy też w obecności większej liczby funkcjonariuszy niż dwóch.

Zgodnie z art. 116 § 3 kkw, kontrola osobista polega na oględzinach ciała oraz sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez skazanego. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży i obuwia przeprowadza się w pomieszczeniu, podczas nieobecności osób

postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane są za pośrednictwem osoby tej samej płci. W myśl § 4 wskazanego przepisu, kontrola może być przeprowadzona w każdym czasie.

Kontrole osobiste osób osadzonych służą zapewnianiu szeroko pojętego bezpieczeństwa. Zgodnie z obowiązującymi przepisami funkcjonariusze i pracownicy w postępowaniu z osadzonymi powinni zachować ostrożność, mając na uwadze możliwość agresji z ich strony, a także postępowania naruszającego porządek lub bezpieczeństwo. Funkcjonariusze i pracownicy mają obowiązek przeciwdziałania postępowaniu naruszającemu ustalony porządek lub bezpieczeństwo jednostki organizacyjnej oraz niezwłocznego meldowania o takich zdarzeniach właściwemu przełożonemu lub dowódcy zmiany.

Ad. 2. Funkcjonariusze i pracownicy jednostki penitencjarnej w stosunku do osób osadzonych postępują zgodnie z obowiązującymi przepisami, z poszanowaniem praw i godności oraz zgodnie z zasadami etyki zawodowej. Niemniej wskazuję, że w związku z wydanymi zaleceniami, do końca drugiego kwartału 2022 r. zostanie przeprowadzone szkolenie pt. Zasady etyki zawodowej funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Odnosząc się do ustaleń zawartych w treści raportu, dotyczących sposobu odzywania się przez wychowawców do osób osadzonych, administracja nie ma możliwości rzetelnego odniesienia się do zawartego tam stwierdzenia z uwagi na brak możliwości zweryfikowania wystąpienia takich incydentów. Należy jednak zaznaczyć, że kierownictwo działów służby stale monitoruje zachowania podległych funkcjonariuszy w zakresie konieczności humanitarnego i praworządnego traktowania osób pozbawionych wolności.

Wskazać również należy, że Dyrektor Zakładu Karnego podczas odprawy kierownictwa w dniu 10.12.2021 r. omówił wstępne wyniki wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur. Zwrócona została uwaga na konieczność przestrzegania przez funkcjonariuszy zasad kultury osobistej i zwracania się do osób osadzonych w sposób zgodny z etyką zawodową funkcjonariuszy. Kierownicy poszczególnych działów służb zobowiązani zostali do omówienia przedmiotowej kwestii na odprawach działowych.

Ad. 3. Zgodnie z art. 102 pkt 10 kodeksu karnego wykonawczego, osadzeni mają prawo składania wniosków, skarg i prośb organowi właściwemu do ich rozpatrzenia oraz przedstawiania ich, w nieobecności innych osób, administracji zakładu karnego, kierownikom jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, sędziemu penitencjarnemu, prokuratorowi i Rzecznikowi Praw Obywatelskich. Prawo to jest w tutejszej jednostce przestrzegane.

Należy również wskazać, że ewentualne pytania wychowawców o cel rozmowy osadzonego z dyrektorem powodowane mogą być tym, że w kwestii, z którą zgłasza się osadzony, pomocny może być już wychowawca. Postawa taka jest wskazana z perspektywy pracy

wychowawczej i – w przypadku zaistnienia konieczności – skraca czas reakcji, gdyby sytuacja wymagała podjęcia przez administrację stosownych działań. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że rozmowy osadzonych z zastępcami dyrektora jednostki nie są uzależniane od podania przez osadzonego celu i przedmiotu rozmowy. Osadzeni mają możliwość zapisywania się na rozmowy do dyrektora i prawo to nie jest w żaden sposób ograniczane.

Ad. 4. Aktualny skład osobowy funkcjonariuszy i pracowników działu służby zdrowia nie pozwala na rozplanowanie dyżurów w taki sposób, by w jednostce przez cały czas dyżurowała osoba posiadająca kwalifikacje i kompetencje do udzielania pierwszej pomocy medycznej i udzielania pomocy w nagłych przypadkach. Aktualnie w dziale służby zdrowia Zakładu Karnego w Iławie, w zespole pielęgniarskim jest zatrudnionych dziewięć osób: sześciu funkcjonariuszy, w tym jeden na długotrwałym zwolnieniu lekarskim i trzech pracowników cywilnych. W Oddziale Zewnętrznym w Działdowie jest zatrudniona jedna pielęgniarka będąca funkcjonariuszem i jedna pielęgniarka na pół etatu cywilnego.

Na dzień dzisiejszy Zakład Karny w Iławie nie posiada etatów, które mogłyby dodatkowo zasilić Ambulatorium z Izbą Chorych Zakładu Karnego w Iławie. Planowane jest wystąpienie z wnioskiem do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Olsztynie o zwiększenie liczby etatów w powyższym dziale służby.

Wskazać należy, że możliwość zapewnienia osobom osadzonym całonocnej opieki medycznej może mieć miejsce w jednostce penitencjarnej, w której funkcjonuje szpital. Zakład Karny w Iławie nie jest taką jednostką, niemniej osadzeni mają zapewniony codzienny dostęp do opieki medycznej – w dni powszednie, co do zasady, w godzinach 7:00-19:00, w weekendy i święta 7:00-15:00.

Natomiast po godzinach pracy Ambulatorium, pilne przypadki zachorowań osadzonych konsultowane są w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Powiatowego Szpitala w Iławie, a w stanach zagrożenia życia wzywany jest Zespół Ratownictwa Medycznego. Ponadto funkcjonariusze działu ochrony przechodzą cykliczne szkolenia z udzielania pierwszej pomocy i obsługi przenośnego defibrylatora AED.

Odnosząc się ustaleń zawartych w treści raportu wskazać również należy, że obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku, by osadzony przybywający do jednostki penitencjarnej po przetransportowaniu poddawany był badaniu lekarskiemu. Takiemu badaniu poddawani są osadzeni nowoprzyjęci z wolności. Wskazać również należy, że zgodnie z obowiązującymi przepisami badaniom kontrolnym: podmiotowym (wywiad chorobowy) i przedmiotowym (fizykalnym) poddaje się osobę pozbawioną wolności przed jej przetransportowaniem lub zwolnieniem z zakładu karnego.

Wskazać również należy, że wobec osadzonych przyjmowanych z wolności prowadzony jest zawsze wywiad lekarski z badaniem. W przypadku, gdy nie ma możliwości odbycia wywiadu lekarskiego w dniu przybycia osadzonego do jednostki, realizowany jest najpierw wywiad pielęgniarstwa i następnie osadzony w ciągu 2-3 dni roboczych doprowadzany jest na konsultację lekarską, zgodnie z przepisami.

Osadzeni, w tym przetransportowani, zapisywani są do lekarza, gdy zgłoszą taką potrzebę lub gdy taką potrzebę widzi personel służby zdrowia.

Przeprowadzanie badań odbywa się zgodnie z przepisami i ze sztuką lekarską, tj. badanie przedmiotowe, podmiotowe i wydanie zaleceń. W przypadku ujawnienia u osadzonego śladów wskazujących na akty przemocy sporządzane są notatki na tę okoliczność i podejmowane są stosowne czynności, w tym informowanie właściwych organów.

Osadzeni mają wgląd do swojej dokumentacji medycznej oraz otrzymywania jej kopii zgodnie z obowiązującymi przepisami. Prawnicy osób osadzonych mogą mieć dostęp do dokumentacji medycznej osadzonego za zgodą i w zakresie wskazanym przez osadzonego.

Wskazać również należy, że personel służby zdrowia posiada wiedzę w zakresie efektywnego wykorzystywania zapisów Protokołu Stambulskiego w celu dokumentowania urazów i obrażeń u osadzonych. Brak przeszkolenia w tym przedmiocie w okresie przeprowadzenia wizytacji (6-9.12.2021 r.) dotyczył tylko nowozatrudnionych osób, które ze względów organizacyjnych we wskazanym czasie nie zostały jeszcze przeszkolone. Niemniej nadmienić należy, że w chwili obecnej cały personel jest już stosownie przeszkolony.

Wskazać również należy, że konsultacje lekarskie i pielęgniarstwa odbywają się w możliwie najszybszym terminie. Konsultacje osadzonych w wolnościowej służbie zdrowia odbywają się w terminach wyznaczonych przez te placówki, przy czym czas oczekiwania nie jest dłuższy niż dla ogółu społeczeństwa.

Odnośnie do kwestii opieki medycznej w czasie odbywania kary umieszczenia w celi izolacyjnej wskazać przede wszystkim należy, że obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku przeprowadzenia badania lekarskiego osadzonego przed jego umieszczeniem w celi izolacyjnej. Natomiast osadzony umieszczony w takiej celi jest codziennie wizytowany przez personel służby zdrowia oraz ma dostęp do lekarza w przypadku zgłoszenia takiej potrzeby. Personel służby zdrowia jest zawsze informowany o umieszczeniu osadzonego w celi izolacyjnej.

Ad. 5. Badania osadzonych są przeprowadzane z poszanowaniem intymności i godności osób osadzonych oraz z poszanowaniem tajemnicy lekarskiej. Rzadko zdarzają się sytuacje, w których w badaniu na terenie jednostki uczestniczy funkcjonariusz działu ochrony. Zawsze odbywa się to na wniosek osoby je przeprowadzającej w uzasadnionych przypadkach.

Ze względów ochronnych, co do zasady, badania osadzonych w pozawięziennej służbie zdrowia odbywają się w obecności w pomieszczeniu funkcjonariusza Służby Więziennej. Wskazać przy tym należy, że odbywa się to w sposób mający na uwadze poszanowanie prawa do intymności osadzonego.

Ad. 6. Odnosząc się do ustaleń zawartych w treści raportu, dotyczących przypadków odmawiania osadzonym bez podania przyczyny kontaktu ze światem zewnętrznym za pośrednictwem korespondencji, wskazać należy, że wskutek braku możliwości zweryfikowania wystąpienia takich incydentów, administracja nie ma możliwości rzetelnego odniesienia się do zawartego tam stwierdzenia. Należy jednak zaznaczyć, że z korespondencją osób osadzonych, zarówno kierowaną do nich, jak i przez nich wysłaną, postępuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami. Funkcjonariusze odpowiedzialni za roznoszenie i odbieranie korespondencji osób osadzonych wykonują swoje obowiązki rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszelka korespondencja przekazywana do wysłania przez osadzonych bądź przysłana do osadzonych przekazywana jest do adresata (z zastrzeżeniem wyjątków określonych przepisami, np. zatrzymanie korespondencji w przypadku zaistnienia ku temu przesłanek). Korespondencja odbierana jest od osadzonych i przekazywana osobom pozbawionym wolności w przepisowym terminie. Przesyłki listowe urzędowe nie są otwierane przez administrację, gdyż nie podlegają cenzurze, nadzorowi ani zatrzymaniu. W przypadku tymczasowo aresztowanych korespondencja w stanie nienaruszonym jest przesyłana do organu dysponującego.

Przesyłki listowe osadzonych niedysponujących środkami finansowymi opłacane są przez zakład karny zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. § 19 i § 23 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania oraz § 18 i § 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności.

Ad. 7. Odnosząc się do ustaleń zawartych w treści raportu dotyczących przypadków niewysłuchiwania osadzonych przez przedstawiciela kierownictwa przed podjęciem decyzji o wymierzeniu kary dyscyplinarnej, wskazać należy, że sytuacje takie nie mają miejsca. Wymierzanie kar dyscyplinarnych odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przed wymierzeniem kary dyscyplinarnej wysłuchuje się obwinionego, zapoznaje się z opinią wychowawcy, a jeżeli zachodzi potrzeba - również składającego wniosek o ukaranie oraz z opiniami innych osób, a także z zeznaniami świadków. Postępowanie może odbywać się w obecności innych skazanych, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze. Wymierzając karę dyscyplinarną uwzględnia się stopień zawinienia i zasady indywidualizacji, mając w szczególności na względzie

rodzaj i okoliczności czynu, stosunek do popełnionego przekroczenia, dotychczasową postawę, cechy osobowości i stan zdrowia skazanego oraz cele wychowawcze. Decyzję o ukaraniu karą dyscyplinarną sporządza się na piśmie i podaje do wiadomości skazanemu. Osadzonego poucza się o prawie do zaskarżenia decyzji w trybie art. 7 § 3 kkw.

Wskazać należy, że zgodnie z przywołanym przepisem art. 7 § 3 kkw, skarga na decyzję, o której mowa w § 1 tego przepisu, przysługuje skazanemu w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia decyzji; decyzję ogłasza się lub doręcza wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługującym skazanemu prawie, terminie i sposobie wniesienia skargi. Z obowiązujących przepisów nie wynika obowiązek wydawania osadzonym kopii decyzji o zastosowaniu kary dyscyplinarnej. Wydanie kopii wniosku o wymierzenie kary dyscyplinarnej może natomiast nastąpić na prośbę osadzonego.

Ad. 8. Oferta kantyny uzależniona jest od IGB Mazovia, która prowadzi punkty sprzedaży w jednostkach penitencjarnych. Zakres dostępnych produktów w kantynie jednostki uzależniona jest również od ograniczonej powierzchni kantyny. Dyrektor jednostki w porozumieniu z IGB Mazovia stara się zapewnić odpowiednio różnorodne produkty, mając na uwadze oczekiwania osadzonych. Należy zaznaczyć, że osadzeni mają możliwość składania próśb o możliwość nabycia w kantynie jednostki określonych produktów spożywczych i z tego prawa korzystają. W miarę możliwości prośby takie są rozpatrywane pozytywnie. Nadmienić należy, że osadzeni w tutejszej jednostce otrzymują należne im posiłki, które są odpowiednio zbilansowane oraz dostosowane do wskazań medycznych, wyznaniowych czy też ideologicznych/światopoglądowych.

Ad. 9. Katalog szkoleń skierowanych do funkcjonariuszy i pracowników Zakładu Karnego w Iławie zostanie poszerzony o szkolenia dotyczące krajowych oraz międzynarodowych standardów dotyczących ochrony praw człowieka.

Ad. 10. W Zakładzie Karnym w Iławie oraz Oddziale Zewnętrznym w Działdowie, w dniach 21-28.02.2022 r. zostało przeprowadzone szkolenie z tzw. Protokołu Stambulskiego dla funkcjonariuszy i pracowników personelu medycznego, psychologów oraz wychowawców.

Wskazać również należy, że administracja zakładu karnego nie odmówiła możliwości odbycia poufnych rozmów z tymczasowo aresztowanymi za pośrednictwem komunikatora Skype, lecz wskazała na konieczność uprzedniego wyrażenia zgody na powyższe organu dysponującego. Zgodnie bowiem z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi nadrzędnych jednostek organizacyjnych Służby Więziennnej, w przypadku chęci przeprowadzenia rozmowy przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z osobą tymczasowo aresztowaną

za pośrednictwem komunikatora internetowego Skype, wymagana jest zgoda organu dysponującego. W ocenie administracji jednostka postąpiła zgodnie z literą prawa.

Wykonano w 2 egz.:

① adresat

2. aa

2 p-u-izolacja

D Y R E K T O R
Zakładu Karnego w Iławie

kpt. Gawel Galdziński

